

ENKELE NIEUWE MOSSOORTEN VOOR SCHIERMONNIKOOG

door B.O. van Zanten

In de laatste week van juni 1963 heb ik enige mossen kunnen verzamelen op Schiermonnikoog. Bij het determineren hiervan bleek het mij dat er enkele soorten bij waren welke nog niet van het eiland bekend waren, zie Buxb. 16, 1/2, 1962, p. 1-23 (De Voorjaarse excursie naar Schiermonnikoog) en Buxb. 17, 1/2, 1963, p. 27-28 (Mosvondsten op Schiermonnikoog door J. Meyer).

De volgende soorten zijn nieuw voor het eiland:

1. Bryum marratii Wils., bij eendenkooi No. 2002
2. Drepanocladus sendtneri (Schimp.) Warnst., Kapeglop (teste S. Groenhuijzen) No. 1995
3. Sphagnum fimbriatum Wils., Arnica-weitje, Groenglop (Grienglop) No. 1978
4. Tortula laevipila (Brid.) Schwaegr. var. meridionalis (Schimp.) Wijk & Marg. No. 1898
5. Plectocolea crenulata (Sm.) Evans fo. gracillima, 500 m. west van de eendenkooi. No. 2007
6. Riccardia multifida (L.) Gray, bij eendenkooi No. 2008

De achter de soorten vermelde nummers zijn mijn verzamelnummers.

Van de 3 door Meyer genoemde Sphagna van het Arnica-weitje werden S. nemorum Scop. en S. palustre Lindb. door mij ook gevonden. Sphagnum squarrosum Crome heb ik gemist. Daar staat tegenover dat ik in genoemd weilandje Sphagnum fimbriatum Wils. veel heb aangetroffen. Deze laatste soort was zeer rijk fructificerend, evenals S. nemorum. Hierbij viel het mij op dat de kapsels van S. fimbriatum ongeveer 4-5 dagen eerder open gingen dan die van S. nemorum. Tussen de Sphagnum-pollen bevonden zich overal dunne draadjes van Calypogeia trichomanis (L.) Corda. Behalve tussen Sphagnum groeide C. trichomanis ook als epiphyt op verschillende andere mossen, b.v. Polytrichum commune Hedw. en Aulacomnium palustre (Hedw.) Schwaegr.

Prof. D. Bakker maakte mij er attent op dat hij Pottia heimii (Hedw.) Fuernr. gevonden had in de Oosterkwelder dicht bij de Herdershut. Toen ik op de aangewezen plaats ging zoeken, werd de soort al gauw gevonden. De plantjes groeiden op zandige bodem aan de voet van een kleine verhoging in een slenk waar alleen bij abnormaal hoog tij water komt. Deze soort was

ook reeds gevonden door Meyer in de omgeving van de Kobbeduinen.

Op walletjes in het berkenbosje, direct ten westen van het Arnica-weitje, trof ik Mnium hornum Hedw. aan met duizenden oude kapsels. In de andere bosranden van het weilandje kwam Pellia endiviaefolia (Dicks.) Dum. veelvuldig voor, hier en daar reeds in het fucigera stadium overgaand. Merkwaaardigerwijze geeft Meyer voor deze bosranden Pellia epiphylla (L.) Corda op. P. endiviaefolia komt ook veelvuldig voor in de Oosterkwelder in het Schoenetum.

Bij het nakijken van het materiaal dat ik tijdens de voorjaarsexcursie in 1962 verzameld had van Tortula laevipila (Brid) Schwaegr. (No. 1898), ontdekte ik dat dit behoorde tot de var. meridionalis (Schimp.) Wijk & Marg. (syn. var. laevipilaeformis (De Not.) Limpr.). De 2-5 celrijen brede zoom van gele, nagevoeg gladde cellen, karakteristiek voor deze variëteit, is duidelijk aanwezig.

Van de nieuwe soorten voor het eiland is Bryum marratii Wils. ongetwijfeld de meest interessante vondst. Deze soort komt voor langs de zandige kusten van de Noordzee en de Oostzee, maar schijnt nergens algemeen te zijn. In ons land was de soort alleen gevonden in de streek ten zuiden van Amsterdam, op Terschelling en zeer waarschijnlijk ook op Vlieland. Hij komt ook voor op Borkum. Het is een opvallende soort door zijn haast bolronde kapsels met rood dekseltje. Ook de bladeren zijn typisch door hun afgeronde top. Hij groeide vlak bij de eendenkooi op zandige bodem, naast een waterplas tussen Festuca rubra, tezamen met Riccardia multifida (L.) Gray en Calliergonella cuspidata (Hedw.) Loesk. (zie N.K.A. 57, 1950, p 57).